

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Enheten för e-förvaltning

Remiss av SOU2015:66 En förvaltning som håller ihop

Trafikverket anser att utredningens förslag i stort är bra och vi stödjer slutbetänkandet. Trafikverkets ambition gällande e-förvaltning är hög och vi är positiva till fortsatt utveckling inom området.

Trafikverket har dock en del medskick och kommenterar på delar av innehållet och lämnar härmed följande synpunkter:

Sammanfattning

Samarbete inom e-förvaltning mellan myndigheter och kommuner bör stärkas för fortsatt framgång.

I utredningen beskrivs problematiken med e-förvaltning inom områden som berör flera myndigheter/aktörer. Trafikverket delar den problembeskrivningen och vill poängtera behovet av att i sådana sammanhang peka ut tydliga uppdrag till någon aktör för koordinering/samordning. En utpekad aktör med en koordinerad/samordnande roll är en förutsättning, bl a för finansiering av gemensamma insatser.

Trafikverket är positiv till att erbjuda vald information som öppna data och erbjuder redan trafikinformation som öppna data. Det är dock viktigt att sträva efter att erbjuda mer data som öppna data efter noggrant övervägande om detta kan ha påverkan på samhälls- och informationssäkerhet. En fördel med öppna data är att det då skapas förutsättningar för en privat marknad att erbjuda samordnade tjänster till den enskilde på ett mer lättillgängligt sätt än vad en enskild myndighet erbjuder. Finansieringen av sådana lösningar kan se olika ut och behöver inte innebära en kostnad för den enskilde medborgaren. Balansen mellan effektivitet och samhälls- och informationssäkerhet bör ses över för respektive verksamhetsområde.

Yttrande

Trafikverkets svar utgår från Trafikverkets perspektiv och behovsbild av samordning inom e-förvaltning. Fokus ligger på nytta för Trafikverkets kunder, intressenter, användare och allmänhet.

Trafikverket önskar komplettera utgångspunkten i livshändelser så att även medborgarens behov av tjänsterna dagliga transporter (kollektiva eller egna, till/från arbetet/dagis) samt trafikinformation omfattas.

I betänkandet beskrivs olika perspektiv som måste hanteras för en lyckosam hantering då flera myndigheter är involverade. En nyckelfråga i detta resonemang är vilken aktör som har huvudansvar då flera myndigheter/aktörer berörs.

Samhälls- och informationssäkerhet

Generellt anser vi att perspektiven kring samhällssäkerhet och informationssäkerhet inte belysts i tillräcklig omfattning än ur ett integritetsperspektiv.

Trafikverkets verksamhet är varierad och innehåller bl a byggande och underhåll av det svenska väg- och järnvägsnäten samt trafikplanering, trafikstyrning och trafikinformation. I verksamheten finns digitala gränssnitt och informationsflöden med fler aktörer än medborgare, t ex entreprenörer, järnvägsföretag och andra organisationer och myndigheter. Det perspektivet saknas i betänkandet.

Vi har tolkat att ur medborgarperspektivet är informationssäkerhetsfrågorna beaktade i formuleringarna balans mellan effektivitet och tillgänglighet samt personlig integritet och sekretess. Vad gäller frågor kring öppna data är informationssäkerheten inte tydlig. I Trafikverkets roll att upprätthålla samhällsviktig verksamhet finns en stor mängd information som inte kan betraktas rakt av som "öppna data". Det känns som betänkandet saknar ett övervägande om vad i en förvaltnings hela informationsmängd kan bedömas som öppna data då hänsyn tagits till personlig integritet och sekretess.

Trafikverkets verksamhet/förvaltning är berörd av ytterligare två betänkan:

- Informations och cybersäkerhet i Sverige. Strategi och åtgärder för säker information i staten (SOU 2015:23)
- Betänkande av Utredningen om säkerhetsskyddslagen, SOU 2015:25

Gemensamt för båda är att de beskriver och försöker möta ett nytt säkerhetspolitiskt läge med en kraftigt ökad hotbild mot Sverige och särskilt belyser behovet av fördjupat och utvecklat informationssäkerhetsarbete. Vad det gäller säkerhetsskydd så beskrivs en utvidgad syn på vilken information som omfattas av säkerhetsskydd.

Trafikverket, beroende på synen på vad förvaltning är, upplever inte att SOU "En förvaltning som håller ihop" går i takt med de ovan nämnda kring skärpning av synen på och tillämpning av informationssäkerhet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Lena Erixon. Föredragande har varit Paula Sjöstedt, Verksamhetsområde Planering. Samråd har skett med de centrala funktionerna IT, Strategisk utveckling, Kommunikation samt verksamhetsområde Trafikledning.

Borlänge den 7 december 2015

Lena Erixon
Generaldirektör

Kommentarer till slutbetänkandet

Hänvisning till remiss	Trafikverkets kommentarer
2.3.1 Digitala tjänster som förstahandsval	<p>Avsnittet handlar till stor del om att med hjälp av digitala tjänster automatisera kundrelaterade processer hos offentlig sektor. Vi saknar den ambition som uttrycks i Digitaliseringskommissionens definition av samhällelig digitalisering utan anser att det i huvudsak handlar om informationsdigitalisering vilket kanske är ett medvetet ställningstagande.</p> <p>Det krävs mer än det som föreslås, exempelvis hantering av krav att använda rek med mottagningsbevis, att alla har tillgång till e-legitimation samt ett täckande fullmactsregister. Rekommendationen borde även innehålla att digitala tjänster är förstahandsvalet i kommunikationen mellan myndigheter och i den interna handläggningen.</p>
2.3.2 Kostnadsfri grundläggande information	<p>Effektiv styrning behövs för att stärka samverkan och för att möjliggöra ett avgiftsfritt informationsutbyte. Inte bara informationsutbytet borde vara avgiftsfritt utan även myndigheternas nyttjande av gemensamma tjänster t ex Uppgiftslämnarservice, Mina Meddelanden och Svensk e-legitimation. Att fördela de gemensamma kostnaderna medför en broms för utvecklingen samt administrativa kostnader vilket är nackdelar som inte vägs upp av de eventuella effekter det kan få att fördela kostnaderna till "konsumerande" myndigheter.</p>
2.3.5 Behovet av balans mellan effektivitet och integritet	<p>Vid översyn bör hänsyn tas till den ökade hotbild som finns mot offentliganställda. Adressuppgifter till offentliganställda är exempel på uppgifter där skyddsintresset borde väga högre än insynsintresset även om det inte handlar om personer med skyddad identitet eller särskilt utsatta tjänster.</p> <p>I högre grad än i dag borde e-förvaltningssatsningar kring att dela information bygga på att den enskilde själv via elektronisk väg får tillgång till alla uppgifter som är lagrade. Myndigheternas e-tjänster kan då utformas så att det blir lätt att hämta information om sig själv och lämna den i samband med ansökan/anmälan. Eftersom personen då själv får kontroll på vilka uppgifter som överförs skulle integritetsaspekten bättre tas tillvara utan att myndigheternas behov av att utbyta information försämrars.</p>
2.3.6 Elektroniska underskrifter och andra formkrav	<p>De föreslagna åtgärderna är angelägna. Ett förändringsarbete utgående från ett tydligt uppdrag att förändra rutiner där det inte uttryckligen finns krav på undertecknade dokument och som omfattar såväl</p>

	<p>regeringskansliet, länsstyrelser, kommuner och myndigheter under riksdagen skulle kunna skynda på utvecklingen i väntan på förändrade författningskrav.</p> <p>Gemensamma utvecklingsprojekt bör startas för att etablera former för elektroniska möjligheter att arbeta med mottagningsbevis och motsvarigheter till rekommenderade brev.</p>
2.3.7 Informationsutbyte vid försörjningsstöd	Se kommentar 2.3.5
2.3.8 Utökat elektroniskt utbyte i processen för bygglov och planhantering	<p>Det bör förtydligas att mottagande parter bara har rätt att vägra acceptera elektroniska handlingar om det finns ett uttryckligt författningskrav på att handlingen skall vara på papper.</p> <p>Kravet på arkiveringsbarhet bör omformuleras så att inlämnade uppgifter skall vara i ett format som myndigheten kan arkivera alternativt konvertera till ett format som överensstämmer med Riksarkivets föreskrifter.</p> <p>Ett krav på funktionalitet för myndigheternas e-tjänster eller ärendemottagning bör vara att konverterade bilagor i godkända format kan signeras med e-signatur.</p>
3 Analys av sekretess vid outsourcing	<p>De förändrade förutsättningar som motiverar förslaget till ny lagstiftning kring säkerhetsskydd och Myndighetsdatalagen påverkar möjligheterna att till externa aktörer överlåta att bedriva verksamheten eller att hantera information. Området är i behov av förtydliganden, den osäkerhet som råder just nu gör det olämpligt att genomföra förändringar. Arbetet med att tolka hur myndigheter får agera samt förändringar där myndigheterna lägger ut hantering av känslig information bör bromsas tills ett stabilare läge har uppnåtts.</p>
4.1 E-delegationens arbetssätt	<p>En framgångsfaktor borde varit tydligare samordnade mål, prioritering och budskap mellan e-delegationen och departementen. E-delegationens vägledningar och rekommendationer borde beaktats i högre utsträckning för att nå en snabbare utveckling.</p> <p>Någon form av arkitekturråd med uppdrag att granska pågående utvecklingsprojekt för att upptäcka luckor mellan projekten eller lösningar som inte är kompatibla med varandra borde komplettera den mer övergripande portföljstyrningen.</p>
4.2.5 E-legitimationer	<p>E-legitimationer är en viktig byggsten i e-förvaltningsutvecklingen. Den svenska modellen för e-legitimationer borde förändras då det finns ett behov av alternativ till bankernas e-legitimationer (bankID).</p>

<p>8 Problem i en fragmenterad förvaltning</p>	<p>Det behövs koordineringsansvar för områden som omfattar flera myndigheters mandat.</p> <p>För att kunna ta en koordinerande/samordnande roll krävs såväl god kompetens som finansiering, vilket kan vara ett hinder då involverade myndigheter redan har många utmaningar att hantera. Tydliga uppdrag för respektive område som behöver samordnas definieras så att någon aktör tar den koordinerande rollen.</p> <p>Privata aktörer bör involveras för bl a möjligheten att skapa portaler och samordnade tjänster. Om myndigheterna erbjuder information som öppna data skapas förutsättningar för en privat marknad att erbjuda samordnade tjänster till den enskilde på ett mer lättillgängligt sätt än vad de enskilda myndigheterna erbjuder. Finansieringen av sådana lösningar kan se olika ut och behöver inte innebära en kostnad för den enskilde medborgaren.</p>
--	---